

44ste jaargang
Seizoen 2015-2016

**Gratis
bakspaan**

bij aankoop van een
koekenpan v.a.
Euro 25,-
tegen inlevering
van deze bon

**Alles voor koken - Héél veel meubelen
Kasten, relaxfauteuils, stoelen, tafels en verlichting**

**WINKELCENTRUM "MARTENSHOEK"
MEINT VENNINGASTRAAT 14, HOOGEZAND.**

AUTO
Revista **b.v.**

AUTOSHOPS - CAR-HIFI - WIELEN - BANDEN
WWW.AUTOREVISTA.NL

SWART
Juwelier

Eigen reparatiewerkplaats voor horloges, klokken en sieraden
Hoofdstraat 2134 - 9601 EE Hoogezand
Telefoon 0598-380279

www.swartjuwelier.nl

 www.facebook.com/pages/Swart-juwelier/272756786237416

Op elke 1e maandag van de maand is er een hobbyavond in Wijkcentrum "De Kern" aan de Rembrandtlaan 72A te Hoogezaand. Aanvang is 20.00, zaal open om 19.30.

De komende hobbyavond is op **maandag 2 november 2015** met als gastspreker:

Theo Verheij

Met zijn lezing:

Een andere kijk op terrarium en paludarium houden

Een paludarium is een kunstmatige leefomgeving bestaande uit zowel een land- als een watergedeelte heeft. Als er alleen een landgedeelte is spreekt men van een terrarium. Ze dienen meestal ter bestudering van organismen. Een paludarium is alleen geschikt voor organismen die zowel in het land als in het water leven, zoals een aantal kikkers, padden of schildpadden. Sommige soorten hagedissen zijn dol op water en hebben een groot watergedeelte nodig. Iedere diersoort heeft zo zijn eigen minimale oppervlakte nodig en ook de verhouding land tot water verschilt sterk. Paludaria kunnen klein genoeg zijn om op een kast te zetten, maar in dierentuinen waar bijvoorbeeld krokodillen worden gehouden zijn ze enorm groot.

Theo laat ons vanavond de diversiteit van het houden van een paludarium en terraria zien, waarbij we ook kijken hoe het in de natuur is. Door naar de natuur te kijken kunnen we die in onze terraria en paludaria toe passen met veel voorbeelden.

Zoals we Theo kennen wordt het een interessante lezing met mooie beelden, dus kom allemaal kijken en luisteren. Ook geïnteresseerden die geen lid zijn van Aquaria HS zijn van harte welkom, toegang is gratis.

Tot ziens op de hobbyavond.

Afgelopen avond was behoorlijk succesvol hoorde ik, helaas moeten wij het missen wegens een kleine vakantie. Maar het krijgt gelukkig een vervolg in mei zodat we weer fijn kunnen praten en discussiëren over onze aquaria en eventuele problemen.

Verderop in dit boekje vind je het aangepaste overzicht van de hobbyavonden voor dit seizoen.

De komende tijd staat bij ons helaas in het teken van het vervolg op het repareren van de aardbevings schade, of te wel hierna kunnen wij aan de slag met het witten en schilderen van de rest van de kamer anders zijn de verschillen wel behoorlijk groot.

Het aquarium is helaas nog niet verkocht, dus als je iemand weet die hem wil hebben voor een schappelijke prijs, laat het dan even weten.

Te koop:

Tot op de volgende hobbyavond!

Nico

<https://www.facebook.com/aquariahs>

NOORDERSTRAAT 75 9611AB SAPPEMEER

TEL 0598632874

WWW.HENGELSPORTSAPPEMEER.NL

Juwelier Meijer

gespecialiseerd in trouwringen
eigen reparatieatelier

Meint Veningastraat 12 - 9601 KG Hoogezand - Tel. 0598-394066

Kortingsbon

10% korting bij aankoop van een horloge

Naam: **Adres:**

Zover mij bekend was dit de eerste hobbyavond die de leden zelf invulling konden geven.

Rommer Talens uit Heerenveen heeft ervaring hiermee binnen zijn eigen vereniging en wilde graag dit met onze vereniging delen door als “ceremoniemeester” te fungeren.

Het aquarium van Joop Oosterwold werd uitvoerig besproken omdat hij netjes foto's had aangeleverd en nog een paar aquaria van een paar leden die dmv hun mobieltje aan te sluiten op de beamer er een leuke en interessante avond was, die (te)snel afgelopen was om iedereen zijn aquarium te bekijken.

Ook waren er weer een paar nieuwe gezichten bij, het leuke van zo'n avond is dat ook deze mensen gelijk erbij betrokken worden.

Ook moest er nog wat gecorrigeerd worden, want de huiskeuring van onze vereniging stond in ons vorig maandblad dat het de laatste weekend van oktober zou plaats vinden, dit moet echter zijn:

Huiskeuring is op 7 November 2015

Opgeven kan in oktober bij Martin Koetze

Telefoon 0596 617530

Email penningmeester@aquariahs.nl

Engelmund Zonneveld

Lezingen seizoen 2015 - 2016

Datum	Lezing	Spreker
7 september 2015	Tropische insecten	Bert van Geel
5 oktober 2015	Eigen avond met Rommer Talens	Rommer Talens
2 november 2015	Een andere kijk op terrarium en paludarium houden	Theo Verheij
7 december 2015	Uitslag keuring	
4 januari 2016	De zoetwater biotopen van Suriname	Martin van Emst
1 februari 2016	Ledenvergadering	
7 maart 2016	Garnalen lezing	Rommer Talens
4 april 2016	Nieuwe lezing, titel nog onbekend	Rob Uvenhoven
2 mei 2016	Eigen avond	Geen
6 juni 2016	Barbecue	-

Cichliden houden

Cichliden houden is echt niet zo moeilijk als u denkt, als u het maar doet op de manier zoals de vissen het willen. En dat is nu juist zo moeilijk! Zo'n vijftien jaar geleden kon het nog gebeuren dat de echte liefhebber van een Hollandse plantenbak een beginnende aquariaan probeerde op te beuren met de mededeling: 'Als je die (planten)bak helemaal niet voor elkaar kunt krijgen, dan kun je nog altijd een cichlidenbak beginnen'. Ik ben geneigd te stellen dat eerder het tegengestelde het geval is. Pas als je in staat bent om een plantenbak goed in evenwicht te brengen en te houden, is de tijd gekomen om je op cichliden te storten.

Vijftien jaar geleden was ook de tijd, u begrijpt hier spreekt iemand uit ervaring, dat bezitters van een cichlidenbak nog stevast werden bestempeld als keienboer of cichlidoot. Als het beestje persé een naam moet hebben dan voel ik persoonlijk meer voor de titel cichlidofiel. Fielen, denk maar aan Anglofiel, houden ergens van en dat doen wij ook. Wij houden van vissen en meer in het

NOORDERSTRAAT 75 9611AB SAPPEMEER

TEL 0598632874

WWW.HENGELSPORTSAPPEMEER.NL

Juwelier Meijer

gespecialiseerd in trouwringen
eigen reparatieatelier

Meint Veningastraat 12 - 9601 KG Hoogezand - Tel. 0598-394066

Kortingsbon

10% korting bij aankoop van een horloge

Naam: Adres:

bijzonder van cichliden, wat de gevolgen daarvan ook mogen zijn. Iets waarvan je houdt, wil je graag verzorgen en

daarvoor zal je minimaal moeten weten waar het betreffende slachtoffer van jouw verzorging zich in de vrije natuur ophoudt en op welke wijze hij zich in leven pleegt te houden. Een oprechte cichlidenliefhebber mag en zal ook nimmer cichliden uit verschillende biotopen bij elkaar in één aquarium stoppen. En daar komt plotseling een hele nieuwe dimensie van het aquariumhouden om de hoek kijken.

Men zal zich moeten gaan verdiepen in de herkomst, lees: plaatselijke leefomstandigheden in de natuur van de cichliden van onze keuze. Maar eer we zover zijn zal er nog het nodige veldwerk dienen te worden verricht om vast te stellen wat voor biotoop we willen. Dat brengt ons al direct op het eerste belangrijke kenmerk van een cichliden-aquarium. Het is een biotoopaquarium en voor we met cichliden kunnen gaan beginnen, zullen we ons moeten afvragen wat voor soort cichliden we willen gaan houden. We zullen ons daarbij moeten beperken tot de volgende mogelijkheden:

a. dwergcichliden: 1. Zuid-Amerika, 2. West-Afrika;

b. andere cichliden: 1. Zuid-Amerika, 2. Midden-Amerika, 3. West-Afrika, 4. Victoriameer, 5. Tanganjikameer, 6. Malawimeer, 7. overig Oost-Afrika.

Ik heb bewust gekozen voor de opmerking 'beperken', omdat u ook wel begrijpt dat het gehele continent Zuid-Amerika wel een bijzonder groot biotoop mag worden genoemd.

Een Biotodoma uit het Amazonegebied voelt zich uiterst behaaglijk bij een temperatuur van zo'n graad of 28. Een Gymnogeophagus uit Argentinië daarentegen, voelt zich een stuk beter bij 17° C. Maar ook als men kiest voor het (veel) kleinere Midden-Amerika kan men zich beter tot één of maximaal twee staten beperken, bijvoorbeeld Mexico of Panama en Costa Rica. Ook de liefhebbers van de grote meren van Afrika beperken zich veelal tot een stuk(je) van het meer. Niet zo vreemd, als u bedenkt dat het Malawimeer (zonder de vele eilandjes) al een totale kustlijn heeft van meer dan 1300 kilometer. Een kustlijn die bestaat uit zandstranden, rotskusten, moerassen en alle mogelijke combinaties hiervan, die allemaal weer hun specifieke vispopulaties herbergen.

Hoe kunt u gaan bepalen wat voor een biotoop u in uw aquarium wilt gaan proberen na te bootsen. Dit is in de eerste plaats heel sterk afhankelijk van de grootte van het aquarium dat u, in overleg met uw huisgenoten, zult kunnen gaan plaatsen. Voor een redelijk cichlidenaquarium moet u toch al gauw denken aan formaten als 150 x 50 x 50 cm, terwijl 200 x 60 x 60 cm nog veel meer en betere mogelijkheden biedt. (Voor dwergcichliden kunt u uiteraard met een kleinere bak volstaan.)

Bij het vaststellen van het formaat moet u er om denken dat het vloeroppervlak veel belangrijker is dan de hoogte (dus liever 200 x 60 x 50 cm (hoog) dan 200 x 50 x 60 cm (hoog)).

Is het formaat van uw bak eenmaal bekend, dan moet u met volle inzet drie dingen gaan doen: lezen, vragen, kijken. In welke volgorde dan ook. Eerst moet u een idee krijgen hoe een bepaalde bak er in de praktijk uitziet. Zoek contact met andere cichlidenliefhebbers en kijk eerst naar die aquaria voor u een beslissing neemt. En als u dan zit te kijken (het liefst met uw partner) vraag dan zoveel u maar kunt bedenken over:

inrichting:	zand, stenen, hout, planten
filtersystemen:	droog, nat, bioloog, inbouw
watersamenstelling:	pH, DH, KH, Micro-siemens
verlichting:	TLD, halogeen, al of niet dimbaar
gedrag van de vissen:	rustig, druk, dominant
voedsel:	plantaardig, kreeftachtigen
waterverversen:	hoe vaak, hoeveel, wanneer

Lezen wordt iets minder gemakkelijk, omdat er in de Nederlandse taal niet zo veel literatuur is verschenen. Wel bestaat er een Nederlandse versie van 'Het Cichlidenboek'. Dat is een prima naslagwerk voor zowel de beginnende als de gevorderde liefhebber. Het is onder redactie van, de in cichlidenkringen alom bekende auteur, Ad Konings, geschreven door een twaalftal auteurs die elk hun specialiteit behandelen.

Als u eenmaal, al lezend, vragend en kijkend, hebt besloten wat voor een soort cichlidenaquarium u wilt gaan houden, is de tijd gekomen om over de levende have na te gaan denken. U moet daarbij een paar regels goed voor ogen houden. Bijna elke cichlidenliefhebber heeft de neiging om te veel vis in zijn aquarium te stoppen. Begrijpelijk als je bak het goed doet en je bij een medeliefhebber of de handel weer zo'n mooi visje ziet zitten, dat uitgerekend ook nog in jouw biotoop thuishoort. Laat u

iT-LAND

Nr. 1 in Computer Reparaties

- Onderdelen voor PC's en Laptops
- Inktpatronen en Toners
- Netwerkkarten, Routers en Modems
- Monitoren, Printers en Faxen
- Kabels, Stekkerdozen en Connectoren
- Papier, CD's en DVD's

Leverancier van onderstaande topmerken:

Asus Canon HP Intel AMD Microsoft Norton
Toshiba Samsung LG Philips Logitech Eminent

Kom gerust langs voor vrijblijvend advies.

Sluiskade 40, Hoogezand

0598-393163

www.itland.nl

niet misleiden door iemand die zegt: 'in mijn bak zitten er wel vijfendertig en die vechten nooit'. Dat is logisch, want die dieren zitten permanent in de stress. Ze hebben de moed om een territorium te verdedigen opgegeven, want als ze één belager hebben verjaagd staan en al weer nieuwe klaar. Ik moet u mededelen dat stress voor cichliden net zo slecht is als voor de mens.

Er zijn paarvormende cichliden die zich door de aquariaan vrij gemakkelijk een partner laten opdringen. U kunt hierbij dus volstaan met de aanschaf van een mannetje en een vrouwtje (voor zover dat tenminste valt te bepalen). Er zijn echter ook soorten die dit zelf wel uitmaken en in dat geval dient u vijf tot zeven jonge dieren aan te schaffen en het vormen van (kweek)koppels aan de vissen zelf over te laten.

Van weer andere cichliden, zoals de muilbroedende soorten uit het Malawimeer, dient u één man en drie vrouwtjes aan te schaffen om het muilbroedende vrouwtje enige rust t.o.v. het mannetje te garanderen. Enkelen hebben daar moeite mee omdat de mannetjes van bijvoorbeeld *Aulonocara* mooier zijn gekleurd dan de vrouwtjes. Maar waar ging het nu ook alweer om? Een bak met een regenboog of een harmonisch biotoop waarin de vissen hun natuurlijk gedrag zoveel mogelijk kunnen benaderen?

Blijf de vissen wel goed observeren, want als zich eenmaal koppels gaan vormen worden de overblijvers meestal niet al te zachtzinnig verstoet. Het gedrag van cichliden is nu eenmaal niet van tevoren te voorspellen en naderhand ook niet door ons te veranderen en daarom zullen we er altijd attent op moeten zijn dat te dominante vissen niet bezig zijn de rest van de bevolking te molesteren. In zo'n geval dienen we maatregelen te nemen. We komen nu op het terrein van die aquarianen die een hekel hebben aan cichliden en deze dieren bestempelen als plantenvreters, moordenaars en gravers. Dat klinkt wel erg negatief en daarom wil ik het iets positiever formuleren, zonder de specifieke gewoonten van deze dieren te willen verhullen.

Er zijn cichliden die planten eten. Een volwassen koppel *Uaru amphiacanthoides* eet binnen tweemaal vierentwintig uur een goed beplante bak van een meter helemaal leeg en kijkt dan reikhalzend uit naar een nieuwe lading groenvoer. Maar is het hun schuld dat u ze in het verkeerde aquarium zet?

Er zijn cichliden die vissen eten. Een volwassen *Crenicichla vitata* (lengte ruim 20 cm) eet in enkele dagen de 100 zalmpjes, die nog in die vorige plantenbak zijn blijven zitten, op zijn gemak op. Maar wederom, kan hij het helpen dat hij geen planten lust?

Er zijn cichliden die graven. Het mannetje van *Cyathopharynx furcifer* bouwt, als hij tot voortplanting wil overgaan en dus een vrouwtje wil imponeren, een kraternest met een doorsnee van 35 cm en 5 cm diep. Als daar geen ruimte voor is, dan maakt hij die zelf wel. Weet hij veel dat u die goed beplante voorkant juist zo leuk vond?

Cichliden uit het geslacht *Geophagus* (letterlijk vertaald: aardvreter) kauwen, op zoek naar voedsel, de bodemgrond door. Ze nemen een hap grond, zeven de eetbare organismen er uit en spoelen het zand door de kieuwen naar buiten, wat van die leuke bergjes tegen de voorruit geeft. Kunt u zich voorstellen hoe blij dit soort dieren is, als u de bodem van het aquarium bedekt met een flinke laag groot formaat grind, dan wel klein formaat kiezelstenen?

Uit het vorenstaande kunnen we derhalve ook maar één conclusie trekken: Als het misgaat met de cichlidenhobby is het altijd de schuld van de aquariaan en nooit van de vissen.

Misschien dat, na het lezen van al deze door mij gesignaleerde 'problemen', een aantal potentiële cichlidenliefhebbers het avontuur niet meer aandurft. Dat lijkt dan misschien jammer, maar ik heb veel liever dat u er nooit aan begint, dan dat u na een half jaar volkomen teleurgesteld de pijp aan Maarten geeft. Slecht voor de hobby, maar nog veel slechter voor de aquariaan en vooral voor de vissen, want waar komen die uiteindelijk terecht?

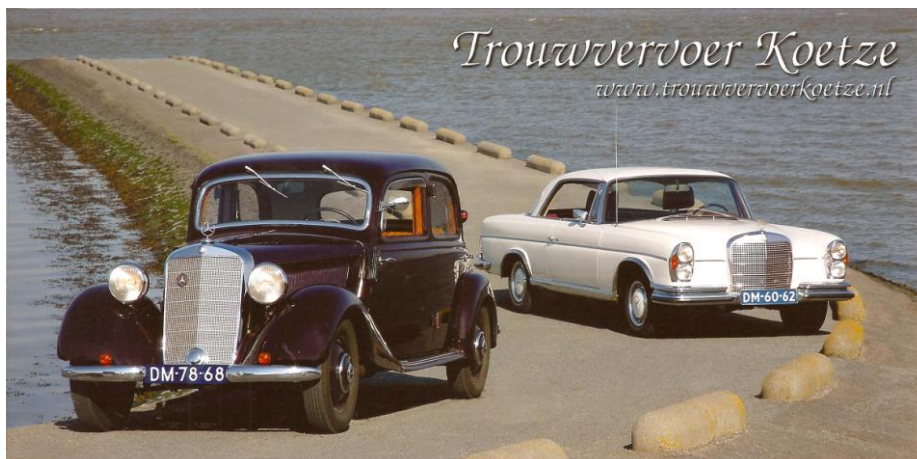
Bent u echter nog steeds van plan om cichliden te gaan houden, dan moeten we het ook nog even over het voer hebben. Echte algenschrapers, zoals de *Tropheus moorii*, hebben een darmstelsel dat 6,2 x de lichaamslengte is. Dat is nodig om alle algen goed te laten verteren. Een viseter, zoals *Crenicichla vitata*, heeft daarentegen een darmstelsel met een lengte van slechts 1,7 x de lichaamslengte. Wellicht kunt u zich indenken wat er gebeurt als u een *Tropheus* alleen maar dierlijk voedsel geeft. Dat zit bij dat dier dus $6,2/1,7 = 4x$ zo lang in het darmstelsel dan bij een, daar volledig op gebouwde viseter. Geen wonder dat onze *Tropheus* ziek wordt; het verkeerde voedsel begint in zijn lichaam gewoon te rotten.

Maak het uzelf gemakkelijk en voer het dier 'gewoon' wat het in de natuur ook consumeert om in zijn voedselbehoefte te voorzien, of gebruik afwisselend specifiek ontwikkeld voer die gericht zijn op het type vis. Aan twee soorten voer heb ik persoonlijk een bijzondere hekel en ik sta in deze mening niet alleen. Uit eerder genoemd 'Het Cichlidenboek citeer ik gaarne een tweetal auteurs.

Kjel Fohrman: 'Runderhart en ander vlees van warmbloedige dieren is bijzonder slecht voor uw vissen. Rode muggenlarven, een van de bekendste diepvriesvoerders, zijn erg slecht en zouden niet aan vissen gevoerd moeten worden'.

Charley Grimes: 'voer nooit tubifex! Rode muggenlarven worden aangetroffen in de modder van poelen die veelal verontreinigd zijn met chemicaliën, terwijl tubifex wordt gevangen op plaatsen waar dit lonend is en wel in sterk door industrieel afval vervuilde rivieren. Als u uw vissen voert met zulke vervuilde wormen, stelt u hen bloot aan verschillende ziekten'.

Tot slot ook nog wat opmerkingen over dwergcichliden. Denkt u niet: wat zijn ze klein, wat zijn ze lief, want dan komt u bedrogen uit. Als een Apistogramma vrouwtje eieren heeft afgezet, wil ze niets meer van haar partner weten. Ze zal hem furieus verjagen en als hij geen goed heenkomen zoekt of, in haar ogen niets nuttigs heeft te doen, zal zij doorgaan tot de dood er op volgt. Dat is weer eens een andere kijk op het vissenleven in de wateren van Zuid-Amerika.

Een speciaalaquarium voor dwergcichliden moet daarom aan een aantal speciale eisen voldoen. Veel schuilmogelijkheden, waarbij u naast stenen en hout, ook planten goed kunt gebruiken omdat dwergen meestal geen planteneters zijn. Neem voor een Apistogramma-bakje niet meer dan maximaal twee soorten en dan nog uit verschillende omgevingen. Neem van elke soort één man en drie vrouwen, die elk een eigen broedgelegenheid moeten kunnen vinden. De vrouwtjes bewaken dan ieder hun eigen holletje, terwijl de man het territorium tegen indringers zal verdedigen.

Doe ook een aantal hoogzwemmers in de bak. De schuchtere Apistogramma 'denkt' dan dat de kust veilig is en zal zich ook in het open water wagen. Zonder deze 'truc' zal je hem niet veel zien. Ook de dwergcichliden van West-Afrika kun je prima samen met andere vissen houden. In mijn West-Afrika-bak zwemmen, naast een drietal soorten cichliden, ook een aantal barbusjes, killivisjes en zalmpjes, wat maar weer eens bewijst dat lang niet alle cichliden moordenaars zijn en dat cichlidofielen ook nog oog voor andere vissen hebben.

Gedegen voorbereiding, interesse in biotopen en leefomstandigheden van en liefde voor de vissen, vormen de basis voor de cichliden-hobby. Als u bovenstaande stelling onderschrijft, geef ik u een goede kans van slagen als u met deze fascinerende tak van de aquaristiek wilt beginnen. Veel succes en plezier toegewenst!

Door Wim van Oullemen, bron: www.cichlidenvereniging.nl en A.V. Xiphophorus Kampen.

dierenspeciaalzaak

“Heikens”

Winkelcentrum de Hooge Meeren

Voor al uw

- Voeders
- Vissen
- Vogels
- hengelsportartikelen

Gerecht – Oost 40 Hoogezand
0598-326858

Martenshoek
Tel. 0598 399089
Topkwaliteit voor een
Betaalbare prijs

AUTOCENTRUM

hoogezand

OPEL

Ambachtsweg 4 - 9601 LW HOOGEZAND
T.: 0598 - 31 72 10 - www.autocentrumhoogezand.nl

Aquaria H-S.

Aquariumvereniging Aquaria H-S. Opgericht 1950. Aangesloten bij de NBAT.

Voorzitter
Nico Bulthuis
Achterdiep ZZ 16, Sappemeer
0598-390894
Voorzitter@aquariahs.nl

Secretaris
Engel Zonneveld
Julianastraat 48 Hoogezand
0598-391105
secretaris@aquariahs.nl

Penningmeester
Martin Koetze
Marcus Buschstraat 175, Delfzijl
0596-617530
penningmeester@aquariahs.nl

NL25INGB0003324148
T.n.v. AV Aquaria HS
www.aquariahs.nl
info@aquariahs.nl

Beeldmateriaal voor de vereniging
wordt verzorgd door
Pieter Medema
050-5370518
Pieter@medemaatjes.nl

Heeft U vragen over de keuring?
Of technische problemen?
Bel dan
Martin Koetze
0596-617530

Heeft u last van algen of wilt u advies over vissen of planten?
Neem dan contact op met:
Marleen Ammerlaan
J. Leysterstraat 22 , Hoogezand
06-18999111
biologisch@aquariahs.nl

Heeft u iets voor ons boekje?
Bel dan de voorzitter of stuur een mailtje naar:
Voorzitter@aquariahs.nl

***i*T-LAND**

Nr. 1 in Computer Reparaties

- Onderdelen voor PC's en Laptops
- Inktpatronen en Toners
- Netwerkkarten, Routers en Modems
- Monitoren, Printers en Faxen
- Kabels, Stekkerdozen en Connectoren
- Papier, CD's en DVD's

Leverancier van onderstaande topmerken:

Asus Canon HP Intel AMD Microsoft Norton
Toshiba Samsung LG Philips Logitech Eminent

Kom gerust langs voor vrijblijvend advies.

Sluiskade 40, Hoogezand

0598-393163

www.itland.nl